

Naturalne Planowanie Rodziny w ujęciu wybranych dyscyplin naukowych, red. ks. Włodzimierz Wieczorek, Ewelina Flader, Renata Krupa, Joanna Płońska, Agnieszka Zaremba, Lublin: Gaudium 2008, ss. 497.

Przez ostatnie czterdzieści lat, które upłynęły od ukazania się encykliki Pawła VI *Humanae vitae*, postęp medycyny umożliwił udoskonalenie metod rozpoznawania płodności. Mimo to wiedza ta nie jest powszechnie dostępna, a nawet bywa marginalizowana na korzyść środków antykoncepcyjnych. Stąd rodzi się potrzeba promowania nauki Kościoła oraz tego, co do tej pory osiągnięto w dziedzinie naturalnego planowania rodziny (NPR). Wprawdzie nie brakuje publikacji na temat NPR na rynku wydawniczym, jednakże zdecydowana większość z nich ujmuje to zagadnienie w świetle jednej, wybranej dyscypliny naukowej lub – jeżeli czyni to szerzej – pełni funkcję podręcznika dla nauczycieli tych metod.

Z tym większym zainteresowaniem należy przyjąć recenzowaną książkę, która jest pracą zbiorową. Zebrane w niej artykuły zostały uporządkowane w następujące bloki tematyczne: naturalne planowanie rodziny w perspektywie teologicznej i nauk normatywnych, naturalne planowanie rodziny w perspektywie nauk biomedycznych, naturalne planowanie rodziny w perspektywie nauk społecznych oraz naturalne planowanie rodziny – poradnictwo i technologie wspomagające. Dzięki temu przedstawione interdyscyplinarne studium nad problematyką naturalnego planowania rodziny uzyskało czytelną i logiczną strukturę.

Biorąc pod uwagę autorów rozdziałów prezentowanej książki, należy wskazać dwa czynniki, które mają znaczenie w ocenie pracy. W pierwszym rzędzie z uznaniem trzeba zauważyć, iż w każdym ze wskazanych modułów znajdują się nazwiska autorów, którzy łączą naukowość podejścia do wskazanej problematyki z praktycznym jej wykorzystaniem w ramach troski o małżeństwa i rodziny. Dotyczy to zarówno aspektu teologicznego, biomedycznego, psychologicznego, pedagogicznego, poradnianego, jak i dziedziny technologii stosowanych do rozpoznawania rytmów płodności. Drugim kryterium, które należy w tym wypadku wyeksponować, jest to, że uczciwość poszukiwań naukowych prezentowanych w artykułach jest wpisana w integralnie pojęty humanizm. Fundamentem, z którego wyrasta zasadniczy tenor prezentowanej publikacji, jest prawda o osobie ludzkiej i wynikająca z niej godność małżeństwa, rodziny i ludzkiej prokreacji. Niezależnie od różnic w prezentowanych szkołach naturalnego planowania rodziny czy technikach stosowanych w rozpoznawaniu rytmów płodności, należy uznać, iż mieszczą się one w ramach nauczania Kościoła, uzupełniając je cennym i dojrzałym uzasadnieniem naukowym. Mimo wysokich walorów naukowych większości artykułów, wydaje się, iż przedłożona książka słusznie jest adresowana do szerokiego grona odbiorców, którzy z racji zawodu bądź własnych zainteresowań mogą poszerzyć wiedzę teoretyczną i praktyczną w tej dziedzinie.

Należy z uznaniem przyjąć podjętą przez autorów próbę włączenia różnych nauk w równoległe badania nad jednym przedmiotem badanym. Interdyscyplinarność jest niewątpliwie zaletą publikacji. Z drugiej strony widać, iż następuje to pewne trudności metodologiczne. W obrębie każdej z obecnych dyscyplin stosowane są bowiem różne metody badawcze, aparaty naukowe czy metody budowania dyskursu naukowego. Pod tym względem w książce dają się zauważyć duże różnice między zamieszczonymi artykułami. Większość z nich wskazuje na źródła w literaturze przedmiotu (przypisy i bibliografia), ale znalazły się też takie, które nie są poparte aparatem naukowym. Od strony merytorycznej nie zmniejsza to wartości zawartego w nich dyskursu, jednak zastosowany w książce aparat naukowy pozostaje niejednolity. Przyznać jednak należy, że w pewnej warstwie można doszukiwać się jednej metodyki zastosowanej w pracy. Większość poszczególnych artykułów i wszystkie w sensie pełnego zbioru respektują metodę: widzieć, ocenić, działać. Daje to asumpt do stwierdzenia, że w kontekście określonej antropologii, niezależnie od dyscyplin naukowych, można wypracować interdyscyplinarną metodę badań naukowych.

W odniesieniu do nauczania Kościoła lektura książki pozwala zauważyć jej dwojakie głębokie zakorzenienie w dokumentach Urzędu nauczycielskiego. Wymiar teologiczny, etyczny i deontologiczny, wyróżniony na poziomie struktury całej publikacji, stanowi punkt wyjścia porządkujący pod względem teologicznomoralnym i aksjologicznym dyskurs o NPR. W większości artykułów w pierwszym bloku zastosowana została metodyka właściwa naukom teologicznym, w której dokumenty źródłowe są bogato reprezentowane. Znaleźć można także opracowania, które w całości są poświęcone wybranym dokumentom Kościoła w kontekście naturalnego planowania rodziny. Słusznie najbardziej wyeksponowana została encyklika Pawła VI *Evangelium vitae*, której czterdziesta rocznica publikacji stanowiła inspirację do podjęcia tegoż zagadnienia. Przywoływane w książce dokumenty Kościoła są nie tylko odpowiednio dobrane, ale także właściwie interpretowane.

W związku z tym trzeba uznać, iż cel teoretyczny postawiony we wstępie książki, którym jest dogłębna analiza zagadnienia z punktu widzenia różnych nauk, został osiągnięty. Co więcej, należy podkreślić, że interdyscyplinarne napięcie istniejące między opracowaniami na tyle skutecznie zostało związane jednym przedmiotem badawczym, że dyscypliny te wchodzą ze sobą w dialog, wzajemnie się przenikają i uzupełniają. Nie zmienia tego fakt pewnych niekonsekwencji metodologicznych i różnego poziomu naukowości artykułów – od mających charakter wybitnie naukowy, odkrywczy i teoretyczny po te, które mają głównie charakter parenetyczny.

W pewnej swojej warstwie książka porządkuje i prezentuje treści znajdujące się już w dorobku literatury przedmiotu. Choć i tutaj nie brakuje interesujących poznawczo ujęć. Jednakże zawiera ona również artykuły wprowadzające i upowszechniające nowatorskie treści. Wśród nich można wymienić omówioną w książce w kilku artykułach nową metodę zwaną NaProTechnology, która jest oparta na samoobserwacji służącej leczeniu niepłodności i innych chorób. Przy tej okazji należy wskazać, że liczna reprezentacja artykułów powstałych w środowisku medycznym potwierdza rosnące naukowe zainteresowanie środowiska medycznego tą tematyką. Biorąc pod uwagę, jak opiniotwórcze jest środowisko lekarskie w dziedzinie zagadnień bietycznych, trzeba uznać, że omówiona publikacja jest cennym wkładem myśli

Kościół zarówno w sensie *ad intram*, pogłębiając świadomość własnych przekonań ludzi wiary, ale także *ad extram*, adresując nauczanie do wszystkich, którzy cenią naukową wierność prawdzie o godności ludzkiej prokreacji.

Ks. Włodzimierz Wieczorek
Katedra Teologii Rodziny Instytutu Nauk o Rodzinie KUL